

Ny programperiod 2023-2027

- **Utmaningar, möjligheter och bra tips att komma ihåg**
- **Rådgivningens syn med några lyft och tolkningar ur förordningarna**
- **Sammandrag av stödsystemen**

Peter Fritzen

ProAgria Finska hushållningssällskapet

17.3.2023

Baserar sig på de förordningar och det CAP27-material som publicerats på Livsmedelsverkets sidor och är aktuella 17.3.2023

Stödstrukturens förändringar – åkrarna på AB-område (100 ha)

Gamla perioden - grundval	€/ha på hela arealen AB-område	Ny period - grundval	€/ha på hela arealen AB-område
Grundstöd (+ tvärvillkor)	122	Grundl.inkomststöd (+ villkorlighet)	138
		Omfördelningsstöd t.om. 50 ha (17 €/ha)	8
Förgröningsstöd	74	Miljösystem, t.ex.. Äkta växttäck (50 €/ha) 40 % av arealen, NVV (65 €/ha) 20 %	20 +13 = 33
Komp.ers.- LFA	217	Komp.ers.- LFA	217
Miljöersättning + 40 % växttäck	54 +18 = 72	Miljöersättning + fånggröda 30 % av arealen (97 €/ha)	45 + 29 = 74
Bidrag för jordbruksgrödor (97 €/ha)	Råg, protein- och öljeväxter, s-b, st- potatis, gröns.	Bidrag för specialväxter (120 €/ha)	Protein- och öljeväxter, s-b, st-potatis, gröns.
Sammanlagt	485 €/ha	Sammanlagt	470 €/ha

Stödtabel 2023

Stöd	Spannmål, vall	Ärt, bondböna rybs, raps	sockerbeta	Trädgårdsärt frilands grönsaker, kummin	Skyddszons -vall	Gröngödsling gsvall	Naturvårds- vall	Träda	Mångfaldsvä xter	Jordförb. saneringsgrö dor	kummin 1.v (jordförb.)	kummin 2. året
Grundlinkomststöd	138	138	138	138	138	138	138	138	138	138	138	138
Omfördelningsstöd max 50ha	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Produktionsbidrag specialväxter		120	120	120								
Komp.ers-LFA	217	217	217	217	217	217	217	217	217	217	217	217
Miljöersättning	45	45	45	113	350					45	113	113
Sockerbeta, stärkelsepotatis			350									
Markförbättrings-/saneringsgröda										190	190	
Miljösystem Växttäck	50	50		50		50	50	50	50	50	50	50
Miljösystem Naturvårdsvallar							65					
Miljösystem Gröngödslingvall						80						
Miljösystem Mångfaldsväxter									300			
Fånggröda	97	97										
Stöd sam. Ej fånggröda/ej växttäck.	418	538	888	606	723	453	438	373	673	608	676	486
Stöd sam. Ej fånggröda/växttäck	468	588	888	656	723	503	488	423	723	658	726	536
Stöd sam. Fånggröda/växttäck	565	685										
Stöd för ung jordbrukare	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88

Villkorlighet (för alla obligatorisk)

- GAEC 1: Bevarande av permanent gräsmark
- GAEC 2: Skydd av torvmark och skydd av annan mark
 - efter 2022 ibruktagen mark skall ha permanent vallbestånd
 - Gäller ej arealer enligt ägoregleringsbeslut, för torvmarker tilläggskrav från 2025
- GAEC 3: Förbud mot bränning av stubb
- GAEC 4: Skyddsremsor 3 m vid vattendrag*
- GAEC 5: Skyddsremsor 3 m på över 15 % sluttande åkrar invid vattendrag
- **GAEC 6: Minimiväxttäck**e från 31.10.-15.3.
 - minst 33 % av åkerarealen växttäckt, annat än plöjning
 - trädor grön- eller stubb mellan 30.6.-31.8. (vissa undantag gäller)
- **GAEC 7: Växtföljd** (befrielse för 2023, i bruk 2024, vid val av fånggrödor 2023)
 - föreg. års skiften med 1-årig gröda bör grödan byta årligen på 33 % av skiftena och på alla skiften senast det fjärde året (år 2025)(undantag för vissa grödor och vissa gårdar)
- GAEC 8: Icke-produktiva arealer (Eg.Finland,Nyland och Åland)
 - minst 4 % i träda 1.1.-31.8. (höstsådd möjlig efter 1.8.)(undantag för 2023)
- GAEC 9: Permanenta gräsmarker på Natura 2000-områden

- **Näringsämnen**s **maximimängder** har flyttats till att **gälla alla odlare** att följa via lagstiftningen
 - Gödslingsmedlens **maximimängder**
 - Fosfornivåerna till fosforförordningen som är ganska lika med de i det gamla milj.ers.systemet
 - Kvävenivåerna enligt Nitratdirektivet
- I villkorligheten
fortsättningsvis även
**föreskrivna
verksamhetskrav**

Åkerkanter och skyddsremсор

- 1 m utmed utfallsdik försvinner
- 3 m skyddsremsa mot vattendrag bibehålls

Icke-produktiva arealer (ekologisk areal)

- 4 % (gamla kravet 5%)
- Egentliga Finland, Nyland och Åland
- Kvävefixerande växter duger ej mera
- Undantag år. 2023 på samma sätt som år. 2022

Villkorlighet

Icke-produktiva arealer fom. 2024

Av jordbrukets åkerareal skall 4 % vara årligen som icke-produktiv Träda 1.1.-31.8.

På arealen får det inte produceras jordbruksprodukter

Användning av gödsel och växtskyddsmedel är förbjudet

Trädan får betas och skördas efter 1.9.

Om man på arealen tänker så höstsådda grödor, får arbetena påbörjas fom. 1.8.

Trädesskiftets minimiareal är 0,01 ha

Växtföljd årligen

- Kom ihåg att på föregående års 1-åriga växters arealer bör det på 33% av arealen finnas en annan växt. (om år.-23 sökes stöd för fånggröda) övriga gårdar börjar kravet år 2024.

Växtföljds granskning år 2025

- Om du tom. år 2025 inte ännu bytt växtslag på 1-åriga växters arealer, bör du senast göra det på vårenon 2025.

Villkorlighet

Växtföljds exempel (70 ha åker)

ha	2022
10	Korn
10	Korn
10	Havre
10	Vall
10	Vårvete
10	Vårvete
10	Havre
Åker sam	ha 70
-	mångåriga. ha -10
varav	33 % = ha 19,8

Växtföljds exempel

ha			2022	2023
10			Korn	Korn
10			Korn	Vårvete
10			Havre	Havre
10			Vall	Vall
10			Vårvete	Korn
10			Vårvete	Vårvete
10			Havre	Havre
Åker	sum.	ha	70	70
-	mång.	ha	-10	-10
	sum.	ha	60	60
varav	33 % =	ha	19,8	19,8

Växtföljds exempel

ha			2022	2023	2024
10			Korn	Korn	Havre
10			Korn	Vårvete	Vårvete
10			Havre	Havre	Havre
10			Vall	Vall	Vall
10			Vårvete	Korn	Korn
10			Vårvete	Vårvete	Vårvete
10			Havre	Havre	Korn
Åker	sum.	ha	70	70	70
-	mång.	ha	-10	-10	-10
	sum.	ha	60	60	60
varav	33 % =	ha	19,8	19,8	19,8

Växtföljds exempel

ha			2022	2023	2024	2025
10			Korn	Korn	Havre	Havre
10			Korn	Vårvete	Vårvete	Vårvete
10			Havre	Havre	Havre	Vårvete
10			Vall	Vall	Vall	Vall
10			Vårvete	Korn	Korn	Korn
10			Vårvete	Vårvete	Vårvete	Korn
10			Havre	Havre	Korn	Havre
Åker	sum.	ha	70	70	70	70
-	mång.	ha	-10	-10	-10	-10
	sum.	ha	60	60	60	60
varav	33 % =	ha	19,8	19,8	19,8	19,8

Användning av mellangröda i växtföljden

- Du kan välja att anmäla en mellangröda för skiftet, ifall växtföljds-regeln annars verkar svår att uppfylla.
- **Observera** att om du **anmäler fånggrödan** som **mellangröda**, kan du **inte** söka/få **stödet för fånggröda**.
- På jorbruksskiftet i stödansökan bör du i tilläggsuppgifter nämna att du använder en mellangröda och vilken!
- Bör sås senast 31.8 och bevaras på skiftet tom. till 31.10.
 - Fånggröda
 - I skyddssäd grundad vall
 - Sådd av höstgröda före 31.8.
- Du kan inte så mellangrödan **samtidigt eller före** den egentliga skördegrödan
- Villkorlighets anvisningarna 2023; kapitel 4.2. sida 38.
- Man bör faktiskt vara noggrann, så att man håller reda på skiftenas odlingshistoria!!!
- Kräver en del förhandsplanering både på våren och inför hösten!

Växttäcke och lättbearbetning

- Miljö- eller ekosystemets krav gäller alla gårdar
- 33% växttäckeskravet där det kan uppfyllas med äkta växttäcke och lättbearbetning (med vissa specialväxter kan man uppfylla kravet med att lämna skörderesterna obrukade på ytan efter skörd bl.a. sockerbeta) Bevaras till 15.3!
- Alla odlare måste göra höstanmälan, där nämnda arealer anmäls
- För **äkta växttäcke** betalas ersättning **50 €/ha**, men bör bevaras **15.4.** (Undantag: permanent vall bör bevaras till 16.5)
 - > allt som du bearbetar på hösten, minskar också på totala stödbeloppet!
 - Är det värt att lämna skiftena obearbetade -> skiftenas upptorkning på våren, mekanisk bekämpning av problemogräs, sjukdomsalstrare, rikligt med växtrester, jordstruktur och dränering.

Ekosystem – ny, ettårigt avtal

Kräver ej ersättningsduglighet.
Betalas för jordbruksmark, som är åke

- **01 Växttäcke vintertid (50 €/ha)**
 - stubb- eller växttäcke 31.10-15.4., lättbearbetning duger ej
 - samma stödnivå i hela landet
- **02 Naturvårdsvallar (65 €/ha)**
 - Mångårig vall, max 20% kvävefixerande
- **03 Gröngödslingsvallar (80 €/ha), max 3 år**
 - Gräsvallar och kvävefixerande växtblandning, minst 20 % kvävefixerande, minst 4 växtsorter
- **04 Mångfaldsväxter (300 €/ha)**
 - Pollineringsinsekter-, landskaps-, vilt-, äng- och åkerfågelväxter, minst 2 växtsorter.
- 02, 03, 04 godkänns som växttäcke vintertid
- 02, 03, 04 ersättning för max 25% av arealen,

Växttäcke vintertid

- Till åtgärden kan anmälas åkerareal, permanent areal och permanent vall*
- Stöd kan beviljas för:
 - Åkerns och permanenta växters areal, som bevaras obearbetade 31.10. –15.4.
 - Permanenta gräsmarksareal*, bevaras obearbetade 31.10.-16.5.
- Arealen som godkänns till växttäcke vintertid får inte bearbetas, och stubb- eller växttäcke skall bevaras.
- Arealen för växttäcke anmäls i höstanmälan.

*) Observera permanenta gräsmarkens påverkan på växttäcke vintertid → *i praktiken borde de inte anmälas, eftersom de kan orsaka problem i fortsättningen, om bearbetning skall göras på dessa.*

Anv. av näringsämnen fom. 2023

Kväveanvändningen styrs via Nitratdirektivet

Växt	Mineraljordar(kg/ha)	Organogena jordar(kg/ha)
Korn, havre och blandsäd	160	120
Vårvete	170	130
Höstråg	hösten 30 våren 150	hösten 30 våren 120
Vårråg	160	120
Höstvete, rågvete och speltvete	hösten 30 våren 170	hösten 30 våren 140
Övrig spannmål, blandning av dessa och övriga växter	160	120
Vallar	250	210
Beten	210	170
Höstraps och höstrybs*	200	160
Vårraps och vårrybs	170	130
Baljväxter	60	40
Sockerbetor	170	130

Användning av näringsämnen fom. 2023

Kväveanvändningen styrs via Nitratdirektivet

Växt	Mineraljordar(kg/ha)	Organogena jordar(kg/ha)
Lin, majs, oljehampa och solros	150	110
Nypotatis	100	80
Stärkelsepotatis	130	90
Övrig potatis	120	80
Kålväxter ock purjolök	250	210
Övriga lökväxter	160	120
Rotfrukter	200	170
Krydd- och örtväxter	120	80
Övriga grönsaker- och trädgårdsväxter	210	170
Bär- och fruktväxter	140	100
Plantproduktion	200	160

Användning av näringsämnen fom. 2023

Användning av fosfor styrs fom. 2023 av fosforförordningen

- I huvuddrag såsom i det tidigare miljöersättningsprogrammet
 - ✓ Odlad gröda
 - ✓ P –bördighetsklass
 - ✓ Skördenivåkorrigering
 - ✓ Fosforutjämning möjlig, max 5 år
 - ✓ Fleråriga växters förrådsgödsling är inte möjlig

GAEC 7: Växtföljdskravet

- **Utmaning**-Kravet på att 33% av arealen med 1-åriga grödor skall årligen byta
 - Kräver förhandsplanering så att kravet uppfylls - svårt att korrigera i efterskott!
 - Kom också ihåg vid höstsådd att det inte blir höstvetete efter höstvetete max 3 år i följd bara för att det inte finns annan "fri" areal!

GAEC 6: Minimiväxttäckte från 31.10.-15.3.

- **Möjlighet**-kravet på minst 33% växttäckt areal-gäller alla odlare
 - Kan uppfyllas med alla äkta växttäckten-alla vallbevuxna arealer
 - Kan uppfyllas med vissa lättbearbetade arealer
 - Kan uppfyllas med vissa icke bearbetade arealer där växtavfall lämnas på ytan efter bärgning T.ex obearbetat sockerbetsfält

Stöd för miljösystem:

- **Möjlighet**- ersättning för växttäckte vintertid 50 €/ha- inga trappsteg

Arealer som godkänns till växttäckning vintertid

1) spannmåls, bovete, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter och frökryddor och dessa blandbestånd **oskörade bestånd** och **stubb**;

2) höstsådda spannmål, höstsådda oljeväxter och andra höstsådda växter

3) vallväxter och nurmikasvit ja ruokohelpi, pois lukien luonnonlaitumet ja hakamaat;

4) naturvårdsvall och gröngödslingsvall

5) kummin

6) jordgubbe

7) permanenta trädgårdsväxter, med växtlighet mellan raderna

8) fånggrödor och mellangrödor

9) jordförbättrings- och saneringsväxter

10) mångfaldsväxter

11) gröenträdor

Kemikaliskt bekämpade spannmåls, bovete, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter och frökryddor och dess blandbestånds stubb godkänns.

Betalas ej för:

- Mellangrödornas areal, ifall den inte sparas till våren 15.4!
- Miljöersättningens skyddszoner
- Miljöersättningens vallar på torvåker

Naturvårdsvallar

- Mångårig vallbestånd som är sått 2023 eller tidigare (även naturgräs och gräsartade växter)
- Av fröblandningens vikt maximi 20 % kvävefixerande växter
- Anteckningar i skifteskorten på beståndets växtsorter och dess andel i bladningen.
- Bearbetning tillåtet bara vid grundande och avslutning
- Slåtter minst vartannat år , senast 31.8
vid svåra ogräs situationer - slåtter varje år senast 31.8, så att spridning av ogräs förhindras
- Får ej gödslas
- Bekämpning endast vid avslutande av växtligheten
 - Om växtskyddsmedel använts året innan för avslut av naturvårdsvall, kan man inte förbinda sig följande år för åtgärden med den arealen.
- Växtligheten bör bevaras fram till 31.8
 - Från andra årets början är sådd av höstgrödor, gödsling i samband med sådd och användning av växtskyddsmedel godtagbart från och med 1.8

Gröngödslingsvallar

- Gräs- och kvävefixerande växtblandning sådd 2023 eller året innan.
- Minst **4 olika sorter** och av blandningens vikt skall 20 % kvävefixerande växter.
- Odlingsanteckningar skall göras om växtsorter och dess andel i blandningen.
- Bearbetning tillåtet endast vid grundande och avslut av beståndet.
- Slätter minst vartannat år senast 31.8
 - vid svåra ogräsangrepp slätter varje år senast 31.8, så att ogrässpridning förhindras.
- Får ej gödslas
- Växtskyddsmedel får användas endast vid avslut av växtligheten
 - Om det året använts växtskyddsmedel för avslut av gröngödslingsvall, kan man inte förbinda sig med den areal till åtgärden.
- Växtligheten bör bevaras till 31.8 (motstridigheter om skörd eller ej)
 - Sådd av höstgrödor, gödsling i samband med sådd och bekämpning tillåtet från och med andra året, med början 1.8
- Ekosystemets stöd kan betalas för samma areal **endast 3 år i rad**
- Betalas ej för areal inom ekoförbindelse
- Gröngödslingsvall som är anmäld 2022 godkänns 2023, om den är max 2 år gammal (obs - krävs 4 växtarter)

Mångfaldsväxter

- Sådd av beståndet 2023, höstgrödor sådda 2022
- Beståndet får inte grundas genom att dirketså i befintlig vall
- I fröbladningen skall det finnas minst två växter från mångfaldsväxtgruppen
 - Kontrollera växtlistan
 - Om det i viltfröblandningen finns spannmål, vallväxt eller klöver, bör det utöver detta alltid finnas någon sorts ettårig växt (annan än hö, klöver eller spannmål)
- Fröblandningens innehåll bör antecknas i skiftesvisa anteckningarna
- Får gödslas vid grundande
- Växtskyddsmedel får ej användas under hela kalenderåret
- Bearbetning tillåtet endast vid grundande och avslut av växtligheten
- Slåtter tillåtet efter huvudsakliga blomningen, men tidigast 1.8
- Viltväxter får skördas tidigare än 1.8 för utfodring av vilt
- Får EJ betas
- Växtligheten bör bevaras till 30.9
- För ängsväxter och fågelåkerväxter kan det betalas stöd endast två år i rad.
 - Växtligheten för år 2022 godkänns år 2023

*) bevaras på skiftet så länge där finns 1 åriga växter

Miljöersättningen, gårdsvis åtgärd 45 €/ha, trädgårdsväxter och kummin 113 €/ha – förbindelse 5 år

- **Markkartering och skiftesanteckningar**
- Gårdsvis **klimat- och miljöplan** (*jordbrukaren gör själv i Vipu, informeras senare*)
- Alternativa åtgärder, 2 skall väljas, kan bytas årligen (förutom de mångåriga) :
 - **Klimat- och miljöskolning** (välja mellan 5 skolningsmoduler)
 - **Mångåriga mångfaldsremsor*** (3 m breda vall/ängsväxtlighet, för ettåriga produktionsväxter, minst på 2 skiften, min 0,5 ha skifte, alla kanter)
 - **Uppföljning av jordhälsan** (bred markkartering eller scanning, minst 2 skiften, minimi 0,5ha skifte)
 - **Gödsel** separator ELLER flytgödsel placering (behandling minimi 25 m³) ELLER gödsel till biogasanläggning min. 25 m³ ELLER gödsel överlåts min. 25 m³ till en gård som inte producerar gödsel ELLER gräsväxtlighet min. 25 m³ till biogasanläggning
 - **Näringsväxter för pollinerare** i produktionssyfte (på minst 2 skiften, min. 0,5 ha skifte)
 - **Metoder för precisionsodling** främjande (själv eller entreprenör): platsspecifik spridning och dokumentering, tex beståndssensorer ELLER växtskyddssprutans eller gödselspridarens skiftesautomatik ELLER optisk radhacka ELLER skördemätning ELLER körautomatik (*enbart kör-signal duger inte*)
 - **Användning av uppföljnings- och identifieringsapplikationer** för växtskadegörare, växtsjukdomar och ogräs

Miljöförbindelsens valbara åtgärder

- Då du ansöker om miljöersättning får du inte några extra euron som stöd, så välj från listan (7 årligen valbara, 2 skall uppfyllas årligen) två åtgärder som föranleder minst merkostnader.
- De som odlar växter som attraherar pollinerande insekter väljer förstås denna åtgärd
- De som redan har utrustning för precisionsodling väljer förstås denna
- Husdjursgårdar, som överlåter stallgödsel till en växtodlingsgård väljer ju denna.
- Klimat- och miljöutbildning
- Fleråriga mångfaldsremсор

Miljöförbindelsens valbara åtgärder

- Appar för uppföljning och identifiering av växtskadegörare ex.
 - Lukes Kaskas
 - RapsiApp
 - WisuPrognos (MinunMaatila-program)
 - AgriPortal mobile- app för sockerbetsodlare
 - Lista över användbara applikationer publiceras senare under våren.

Miljöförbindelsens valbar åtgärder

- Uppföljning av markens beskaffenhet, prov tagna efter 1.5.2023. (hela 5år på en gång)

ProAgria NIR- jordanalys (ange växtuppgifter) • Tot-N reserv, C/N förhållande, N frigöringskapacitet, Tot-S reserv, C/S förhållande, S frigöringskapacitet, P-, K-, Ca-, Mg- och Na- växttillgängliga reserver, S-, K-, Mg- växttillgänglig • Gödsling enligt jordens behov, balans för organisk substans, CEC strukturtriangel, jordens vittrings- och igenslamningsbenägenhet, risk för vinderosion, jordartstriangel, pF- kurva • pH, markens organiska kol, organisk substans, helhetskalций (CaCO ₃), sammansättning av kornfraktioner (lera, mjäla, sand), fin sand (M50), CEC, basmättnad% (CEC), Ca-mättnad%, Mg-mättnad%, K-mättnad%, Na-mättnad%, H-mättnad%, Al-mättnad%, ledningsförmåga • Soil life = (jordens mikrobiologiska aktivitet, total massa av bakterier, svamp/bakterie-förhållande) *PFVMK			76,80	95,23
För stödprogrammet behövs dessutom åtminstone grundanalys (GA). DBS! Om man beställer också andra analyser, behövs det två lådor jord				
Grundanalys (GA) jordart, mullhalt, pH, ledningstal, Ca, K, P, Mg, S, katjonbyteskapacitet (kalkylmässig) PFVM7 (a)			12,50	15,50

Miljöersättning, skiftesvisa åtgärder

- **Jordförbättring- och saneringsgröda** (190 €/ha) max 20 % av arealen
Efter odling av 1-åriga växter, min 2 mån
- **Fånggrödor** (97 €/ha) max 30 % av arealen
 - Under ettåriga växtens växtperiod eller efter skörd senast 15.8, inte enbart kvävefixerandeväxt
- **Främjande av cirkulär ekonomi** (37 €/ha) max 80 % av arealen
 - Flytgödsel och spridning av organiska vätskor på åker 5-15 m³/ha med placering eller myllande redskap eller fasta organiska gödslingsmaterial (ts över 20 %) spridning 10 m³/ha
- **Skyddszoner** (350 €/ha) invid vattendrag, grundvattenområden, Naturaområden, gränsande till våtmarker
- **Torvåkrar med vall** (100 €/ha) mångårig produktionsvall, min. 80% torvinnehållande jordar
- **Hantering av avrinningsvatten** (77/214 €/ha)
 - Skötsel av reglerbar dränering **Eller** underbevattning / återanvändning av dräneringsvatten
 - Sur sulfatjord eller torvmark eller för skiften som genomförts under den tidigare perioden
- **Alternativt växtskydd för trädgårdsväxter** (500 €/ha), 1 åtnärd/skifte
- **Fågelåkrar** (600 €/ha) max 50 % arealen, min. 10 ha

Dessutom **miljöavtal om skötsel av:**
våtmarker, jordbruksnatur och
landskap, upprätthållande av
ursprungssorter

Jordförbättrings- och saneringsgrödor

- För skiften var det odlats 1-riga växter föregående år
- Godkända jordförbättringsväxter (inte som bottengrödor):

- Olje- och bearbetningsrättika (bearbetningsredis)
- Lusern
- Fodervicker, luddvicker
- Vitsenap (gulsenap)
- Väpplingar
- Cikoria
- Honungsfacelia
- Solros
- Kummin 1. årets växt
- Eller blandningar av dessa

*Får det sättas höfrö i
jordförbättringsblandningen?*

- Godkända saneringsgrödor:
 - Olje- och bearbetningsrättika (bearbetningsredis)
 - Vitsenap (gulsenap)
 - Sammetsblomma(tagetes)
 - Eller blandningar av dessa
- Skall sås på våren, får gödslas, bearbetning tidigast efter 2 mån växttid från sådd
 - Växtligheten får även slås eller krossas eller skördas.

Fånggrödor

- Som bottengröda för ettåriga produktionsväxter (ej vall) eller efter skörd av dessa
 - Bottengröda sådd med huvudgrödan eller vid broddstadietden
 - Kan även sås efter huvudgrödans skörd eller före skörd, sådd senast 15.8.
- Fånggrödan kan vara:
 - Italienskt raigräs eller något annat vallgräs
 - Klöver eller någon annan vallbaljväxt
 - En blandning, där det finns max 10 % blommande ettåriga växter
 - **Får ej enbart bestå av kvävefixerande växter**
 - Ettåriga grönsaksväxter och nypotatis kan även ha honungsfacelia, oljerättika el. bearbetningsrättika
 - För tidig potatis och tidiga grönsaker duger även spannmål
- *Med fånggrödan kan man även grunda följande års skördegröda* (följande punkt hindrar i praktiken grundande av höstoljeväxtbestånd)
- Efter skörd av huvudgrödan får fånggrödan inte gödslas
- Beståndet får avslutas med växtskyddsmedel tidigast 15.9. och bearbetas 1.10.
 - Tidigare avslutning och bearbetning är möjlig om man sår en höstgröda för skördeändamål!
- Fånggrödans växttid minst 6 veckor

Monitorering – en ny modell av övervakning

- Övervakning baserad på satellitbilder
 - ✓ Uppmärksamhet vid olika åtgärders "förfalldatum" ("bäst före datum")
 - ✓ Att växtslag och växtskiften anmälts rätt, även jorbruksskiftesritningar
 - ✓ Skyddsremсор vid vattendrag
 - ✓ Tillfälligt icke odlade arealer faller bort
 - ✓ Slåttrade / skördade vallars förverkligande i tid (senast 31.8 skall det synas)
 - ✓ Sista sådatum (30.6)
 - ✓ Kravet på bevarande av träda
 - ✓ Växttäck och lättbearbetning
 - ✓ Bearbetningens tidpunkter för skiften valda till växttäckesåtgärden (vår)
 - ✓ Gödselspridningens och inmyllningens tidpunkter, (gödselbatterier)
 - ✓ Sanningen om "kortvariga" förbättringsåtgärder på skiftena

**Tack o lycka till
växstsäsongen 2023**